

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franciTelefon pentru oraș
comitat Nr. 268.

Vorbirea

Escelenței Sale, Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit **Ioan Meșianu**, rostită Duminecă, 13 Octomvrie n. în catedrala din Sibiu.

»Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău«. Aceasta este cea mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia este: »Să iubești pe deaproapele tău, ca însuși pe tine«. Intru aceste două porunci se cuprinde toată legea și prorocii. Așa ne spuse Domnul, prin evangelistul Mateiu.

Dintre multele și bogatele daruri, cu cari a binecuvântat D-zeu pe oameni, la crearea lor, nici unul nu este atât de mareț, de sublim și de folositor, ca și simțul iubirii de D-zeu și de oameni. Simțul dragostei evanghelice

Acel simț a produs și produce tot ce este mareț, nobil și folositor în lume, începând dela bisericile cele mai pompoase până la cele mai modeste, apoi dela mănăstiri, spitale, azile de tot felul, dela fonduri și fundațiuni filantropice, — și tot felul de fapte bune, de școli și de institute culturale.

De aceea iață cum o aprețiază și sfântul apostol Pavel zicând: »De a-și grăi în limbi îngerești, de a-și ști toate tainele, de a-și avea toată știința și toată credința, încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimica nu sunt«.

Pentru a cunoaște însă și mai bine puterea cea mare a dragostei, vă voi mai aminti, iubitorilor frați și fii în Domnul, că și însuși preabunul D-zeu numai din dragoste a făcut lumea aceasta, cu toate bunurile ei, și pe noi oamenii, că să o stăpănim. Căci El n'a avut lipsă nici de lume, nici de oameni, deoarece tot atât de sfânt și de preamărit eră și fără de lume. Tot numai din asemenea dragoste a venit în lume, pentru mântuirea noastră, și Domnul nostru Iesus Christos. De aceea și sfânta sa religiune a întemeiat-o tot numai pe eternul fundament al dragostei evanghelice, zicând: »Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, și pe deaproapele tău ca pe tine însuși«.

Și pe noi, iubitorilor frați și fii în Domnul, tot numai simțul dragostei evanghelice ne-a intrunit acum aici, în număr așa mare și frumos, venind unii din depărtare, alții din apropiere, pentru a ne manifesta dragostea noastră evanghelică prin continuarea și dezvoltarea măreței opere a luminării și cultivării poporului nostru, operă inițiată înainte cu 51 de ani de fericitul nostru mitropolit Andreiu Baron de Șaguna, ajutat și de fericitul mitropolit al fraților noștri români gr-catolici Alexandru Sterca Șuluțiu și de alți fruntași ai noștri.

Văzând adevărat acei fericiti mitropoliți, de amintire în veci binecuvântată, că poporul nostru, biserica cea vie a Domnului, din lipsa de lumină și cultură, lipsă provenită din vitregitatea timpurilor, întâmpină multe și mari greutăți, în năzuința lui spre înaintare, greutăți, ce numai prin lumină și cultură se pot paraliza, și mai observând, că asemenea lipsă de lumină și cultură ar putea periclita viitorul și chiar existența poporului nostru: s'au rezolvit a-și extinde lucrările lor de luminarea și cultivarea poporului și pe terenul social, folosit cu frumoase rezultate și de ceilalți compatrioți ai noștri.

Astfel, încă în anul 1861 s'au constituit și s'au organizat într-o societate culturală numită: »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român«. Societate ce ofere tuturor fruntașilor noștri fericita ocaziune, de a-și manifesta dragostea evanghelică către popor, prin conlucrarea la luminarea și cultivarea lui și pe terenul social și economic și așa a-i asigura un viitor tot mai bun și mai fericit.

Pentru a continua și a dezvolta lucrările acelei opere mărețe, ne-am intrunit și noi aici, în număr așa mare și frumos, veniți din apropiere și din depărtare. Ne-am intrunit la adunarea generală anuală a acelei Asociațiuni, pentru a cerceta și examina rezultatul lucrărilor din anul trecut, și a consulta și a combina cele de lucrat în viitor, la atingerea scopului ce urmărim.

Spre a ne orienta cât mai bine în lucrările noastre viitoare și pentruca ele să fie însoțite de doritul succes, este de lipsă, iubitorilor frați și fii în Domnul, să ne mai întrebăm la această

ocaziune, cum și cât am lucrat, nu numai în anul expirat, dar și în restimpul de 51 de ani, de când există Asociațiunea, și încât ne-am apropiat de scopul ce-l urmărim? Să ne întrebăm, dacă noi fruntașii ne-am arătat din destul dragostea către popor și prin sprijinirea Asociațiunii noastre, să ne întrebăm dacă lucrările Asociațiunii noastre au răsplătit jertfele bănești aduse pe altarul ei de publicul nostru în restimpul celor 51 de ani, și peste tot, dacă am lucrat și noi, cu acelaș zel și stăruință la luminarea poporului nostru, și pe terenul social și economic, precum au lucrat fruntașii celorlalți compatrioți ai noștri la luminarea poporului lor?

Să ne întrebăm, iubiților, dat-am și noi poporului nostru, nu averi și bogății trecătoare și nestatornice de cari nici noi nu avem, ci acele statornice și netrecătoare comori ce le numim lumină și cultură, prin cari singure se pot câștiga, în măsură mai mare ori mai mică, trebuincioasele bunuri pământești și fericirea cerească. Și dacă s'ar constata, că am fi făcut aceasta în deplină măsură, atunci să continuăm a lucra și mai departe, cu acelaș zel și stăruință, la atingerea scopului ce urmărim. Dacă însă s'ar adevăra, că n'am fi lucrat deajuns și cu destulă stăruință, *atunci să nu ne mulțămim numai cu vorbiri frumoase, mult ori puțin aplaudate, ci să ne încordăm puterile tot la mai multă activitate*, pentru a suplini ceea ce am fi întrelăsat, și pentru ca să ne achitam de răspunderea înaintea lui Dumnezeu și a istoriei, care numai după fapte se judecă.

Trebue să facem aceasta cu atât mai mult, căci precum se știe, în lume decurge de veci o aprigă luptă de existență, nu numai între om și om, ci și între popor și popor, și așa între poporul nostru și celelalte popoare. Luptă ce pe zi ce merge tot mai mult se înăsprește. Luptă ce nu se poartă nici cu sabia, nici cu pușca, sau cu alte asemenea arme, ci numai cu armele minții luminate și cu ale învățaturii. Așa omul ca și poporul neîntrarmat cu asemenea arme, trebue să sucumbe și să ingenuche, față de cel întrarmat și să se dea învinș, supus și aservit celui învingător. Deci pentru a nu ajunge și noi cu poporul nostru învinși și aserviți altora, trebue să ne întrarmăm cât mai bine cu aceleași arme ale minții luminate, cum să întrarmează și alții.

Și cine altul să întrarmeze și pe poporul nostru cu asemenea arme, de nu noi, fiii lui, noi fruntașii lui de sus până jos, noi a căror soarte e strâns legată de soarta poporului.

Trebue să facem aceasta și pentru că numai lumina și cultura cea adevărată ne învață a iubi pe Dumnezeu și pe deaproapele, și ceea ce iubire avem a o arăta și prin fapte bune. Nu-

mai aceea lumină și cultură învață pe plugariu a-și lucra mai bine pământul, ca să-i rodească mai mult, numai aceea lumină și cultură învață și pe profesioniști, comercianți, industriași și alții să-și conducă mai bine treburile lor, numai aceea lumină și cultură a produs și produce tot ce e mareț, bun și folositor și frumos în lume, precum ne spune aceasta și înțeleptul Solomon zicând: învățătura sau înțelepciunea e mai scumpă decât vistierile aurului și ale argintului, căci în dreapta ei ține lungimea zilelor vieții, iar în stânga bogăție și mărire.

De aceea pentru a lucra toți împreună și pe calea însoțirii la opul cel mareț al culturii noastre naționale, ne-am întrunit acum aici. Iar pentru că lucrările noastre să fie însoțite și de binecuvântarea ceriului, am venit mai întâi aici în sfânta biserică să implorăm dela bunul Dumnezeu binecuvântarea cerească asupra lucrărilor noastre, în folosul bisericii, al neamului și al patriei, ca și prin aceasta să se preamărească Prea sfânt numele Său, în veci. Amin.

Adunarea generală a „Asociațiunii“.

— După Telegraful Român. —

Ceriul s'a îndurat spre noi, și după nenumărate zile bune și frumoase, pentru a ne putea ține în tihnă serbările culturale ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, care, cum se știe, eri și astăzi și-a ținut adunarea anuală, aici în Sibiu. Ploile multe din zilele trecute, inundațiile mari de pretutindenea și marea criză financiară, vor fi fost, de sigur, pricina, că la adunare publicul românesc n'a participat în numărul dorit și așteptat, iar pe frații din regat probabil că evenimentele mari din Balcani li va fi împedat se iee parte în număr mai mare la serbările noastre. Cu toate acestea, a fost public destul de număros, care a asistat la scenele frumoase, desfășurate în fața ochilor noștri, în aceste două zile de sărbătoare culturală-națională românească.

Cei ce au sosit încă sâmbătă la Sibiu, și-au dat întâlnire seara în restaurantul Brote, unde împreună cu sibienii au petrecut câteva ore plăcute, — la obicinuita seară de cunoștință. Oaspeții din afară au fost salutați în numele sibienilor prin graiul domnului Dr. Ilie Beu, care le-a rostit un călduros: *bine ați sosit*.

Eri, duminică, începutul serbărilor s'a făcut apoi cu serviciul solemn dumnezeesc, oficiat în catedrală, prin însuși Escelența Sa, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, asistat de P. C. Lor, Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu și Filaret Musta, Protosingelul Dr. Eusebiu R. Roșca, de protoprezbiterii Dr. George Popovici, Dr. Ioan Stroia și Lazar Triteanu, asesor consistorial, și de diaconii Dr. Vasile Stan și Ioan Gălea. A cântat corul mixt din Sibiu, condus de dl profesor seminarial T. Popoviciu.

După terminarea sfinteii liturgii, Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, a rostit o frumoasă cuvântare, ascultată cu încordată atențiune din partea numărosului și alesului public aflător în catedrală, și din care făcea parte și ilustrul domn

Vasile Stroescu, marele binefăcător al neamului nostru, și Escelența Sa, domnul locotenent mareșal campestru Nicolau Cenna, deputat congressional.

Escelența Sa, Mitropolitul nostru Ioan a fost dus cu procesiune la catedrala (și tot astfel adus la reședință), însoțit fiind de Preasfinții Lor, Episcopii Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, cari, pentru a participa la serbările Asociațiunii sosiseră încă vineri în Sibiu, și de P. C. Lor Arhimandriții Augustin Hamsea și Vasile Mangra și protosințelul Roman R. Ciorogariu.

La biserica gr.-cat. română din Sibiu asemenea s'a celebrat serviciu solemn divin, prin clarisimul domn canonic Dr. Vasile Suci, viceprezidentul „Asociațiunii”, asistat de domnul Nicolau Togan, protopop și preotul Deac, din Calvaser. Dl protopop Togan a rostit o cuvântare, vorbind despre Barițiu ca gazetar, și îndemnând publicul se contribuie la fondul gazetarilor români dela noi. S'a adunat o sumă frumoasă spre acest scop.

La orele 11 publicul s'a întrunit apoi în sala festivă a muzeului „Asociațiunii”, care era decorată cu portretul nemuritorului Gheorghe Barițiu, fost președinte al „Asociațiunii”. În sală se află și ilustrul domn Vasile Stroescu, și Escelența Sa, locotenentul mareșal campestru Cenna. Sosește apoi și Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu însoțit de Preasfinții Episcopi Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, de P. C. Lor Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea, Vasile Mangra, și pe alți fruntași ai neamului și ai bisericii.

Autoritatea publică e reprezentată prin domnul Albert Dörr, primarul orașului Sibiu.

La orele 11 precis domnul Andreiu Bârseanu, președintele „Asociațiunii” deschide adunarea generală, cu un frumos discurs, pe care îl vom publica în întregime într'un număr apropiat. Înainte de a pune intrarea în ordinea de zi, domnul președinte mulțamește Arhierilor pentru participarea lor la aceasta adunare, fapt prin care dovedesc, că acolo unde e turma, vrea să fie și păstorii.

Răspunde Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, spunând următoarele:

„Onorată adunare generală!

După ce Domnul președinte, la finea frumosului său cuvânt de deschidere, a binevoit a aprea și participarea noastră a Arhierilor prezenți la această onorată adunare, ne simțim îndemnați și din parte-ne a declara, că dacă am venit să participăm și noi, la salutările lucrări ale acestei Asociațiuni, am făcut aceasta pentru a ne împlini nu numai o ferbinte dorință a sufletului nostru, dar și o mare și sfântă datorință a chemării noastre, de a conlucra, în tot timpul și locul, la luminarea poporului nostru, după sfintele cuvinte ale Mântuitorului lumii: „mergând învățați toate popoarele”.

Dar apoi chiar și dacă aceasta n'ar fi, precum adevăr este, o așa de mare și sfântă datorință, ca să ai poporului avem cea mai mare dorință a conlucra împreună cu toți fruntașii noștri la cultura și luminarea lui, când îl vedem în apocia celorlalți compatrioți, când prevedem că asemenea înapoiere i-ar putea periclina viitorul, și poate chiar și existența, și când știm că ceace au intonat și la alte ocaziuni, — că soartea noastră a tuturor fruntașilor e strâns legată de soarta poporului, iar soartea poporului tot atât de strâns legată de cultura și înaintarea lui, pe toate terenele.

Dacă și unii dintre potențaii cei mai puternici din lume luptă cu stăruință pentru a-și agonisi popor cât mai numărös, chiar și dintre negrii și semsălbatecii din pustietățile Africe, pentru a-i civiliza și a-și întări cu ei domnia, cu cât mai mult trebuie să stăruim noi la conservarea și luminarea poporului nostru, destul de inteligent și capabil de cea mai înaltă civilizație, ajutându-l a-și întări tot mai bine pozițiunea sa și a noastră a tuturor.

Bunul Dumnezeu să binecuvinte toate năzuințele și lucrările noastre, ca să aducă roade mănoase, în folosul bisericii, al neamului și al patriei mame, care dorește binele și fericirea tuturor fiilor săi”.

Atât la intrarea în sală, cât și acum după vorbirea rostită, s'au făcut Escelenței Sale și Preasfințiilor Episcopi frumoase ovațiuni din partea publicului asistent.

Domnul președinte Andreiu Bârseanu să simte apoi foarte fericit a putea saluta în această adunare și pe marele domn Vasile Stroescu, mare în fapte și mare în modestie. Ilustrului domn i-se fac ovațiuni sgomotoase și prelungite.

Intrându-se acum în ordinea de zi se decide, ca anunțarea delegaților despărțemintelor să se facă la secretarul administrativ, până la începerea ședinței a doua, și ca raportul general al comitetului central către adunarea generală să se considere de cetit.

Domnul Dr. Aurel Cosma, propune apoi, ca diferitele comisiuni să fie compuse astfel:

I. Comisiunea pentru examinarea raportului general: Dr. Elie Dăianu, Dr. Amos Francu, Dr. Valer Branisce, Dr. N. Bălan, Dr. Aurel Vlad și Dr. Iuliu Maniu.

II. Comisiunea pentru cenzurarea socoatelelor și a bugetului: Ioan I. Lăpădatu, Francisc Hossu-Longin, Constantin Pop și Vasile C. Osvadă.

III. Comisiunea pentru înscrierea de membri noi: Dr. Ioan Stroia, Dr. Lucian Borcia, Dr. Aurel Crăciunescu, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Tiberiu Brediceanu și Dumitru Vulcu; în fine

IV. Comisiunea de candidare: Lazar Triteanu, Roman R. Ciorogariu, protosințel, Emanuil Ungureanu, Dr. Nicolau Oncu și Dr. Onisifor Ghibu.

Propuneri au intrat două la comitetul central, — dela Emil Brân și dela George Dobrin, învățători în comitatul Făgărașului. Se predau comisiunei I.

Ședința se închide și publicul e invitat să participe la desvălirea bustului lui Gheorghe Barițiu, așezat în grădina internatului de fete dela școala „Asociațiunii”.

La parte și la acest act solemn Escelența Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, cu Preasfinții Episcopi Ioan și Miron, apoi Escelența Sa generalul Cenna, domnul Stroescu și întregul public, care a asistat la adunarea generală a „Asociațiunii” din sala festivă a muzeului.

Inaugurarea bustului s'a făcut după programul următor: A cântat corul seminarial, condus de dl profesor T. Popovici. Imnul „Astrei”, compoziție de Iacob Murășianu, apoi domnul Andreiu Bârseanu a rostit frumosul discurs de inaugurare, pe care-l vom publica în întregime. La momentul dat vălu a căzut de pe bust, și publicul a rămas suprins de asemănarea pe care o are bronzul rece cu figura simpatcă și cunoscută multor sibieni a nemuritorului G. Barițiu.

Publicul a aclamat pe sculptorul Späthe, autorul bustului.

Se depun acum cununile: din partea „Academiei Române”, prin președintele Bârseanu, membru al Aca-

demiei, din partea reuniunii femeilor române din Brașov, prin dl Ioan Lengher, din partea Societății fondului de teatru român, din partea urmașilor lui Barițiu, (fice, nepoți și nepoate), din partea profesorilor din Blaj, prin profesorul Precup, din partea tinerimii din Ciuj, prin Dr. Oct. Russu, din partea Societății Carpații din București, și din partea școlii de fete din Sibiu prin directorul Dr. Vasile Bologa.

Corul elevelor dela școala de fete a „Asociațiunii” întonează acum cântarea „Eată ziua de serbare”, sub conducerea dsoarei *Delia Olariu*, profesoară de cânt, apoi cântă corul seminarial, condus de dl profesor T. Popoviciu „*Dorul înstrăinatului*”, și cu aceasta serbarea e terminată.

Publicul se îndepărtează adânc impresionat și încântat de frumosul discurs al presidentului *A. Bârseanu*, cum și de frumoasele cântări, executate cu rară precizie din partea corului seminarial. Cuvinte de laudă s'au rostit și la adresa corului de fete.

La orele 2 d. a. s'a început banchetul în sala dela „Unicum”. Au participat la banchet Preasfințitii Episcopi Ioan I. Papp al Aradului și Miron E. Cristea al Caransebeșului, ilustrul domn Vasile de Stroescu și alte peste o sută de persoane alese.

Obicinuitele toaste s'au rostit în ordinea următoare: Domnul Andreiu Bârseanu, presidentul „Asociațiunii”, pentru Majestatea Sa, Împăratul și Regele Francisc Iosif I, domnul P. Cosma pentru Preasfințitii Arhiepiscopului *Ioan* și *Miron*, părintele Episcop Ioan I. Papp pentru conducătorii „Asociațiunii”, Andreiu Bârseanu pentru domnul Stroescu, căruia îi se fac și aici ovațiuni sgomotoase, părintele Episcop Dr. Miron E. Cristea pentru conducătorii despărțămintelor, domnul asesor Nicolau Ivan pentru presă și preoți, iar dl Andreiu Bârseanu pentru artistul Späthe, sculptorul din București, care a făcut bustul lui Barițiu. Banchetul s'a terminat la orele 4 fără un sfert.

La orele 4 d. a. s'a ținut ședința festivă a secțiilor științifice literare. Sala festivă a muzeului „Asociațiunii” e îndesată de lume. Majoritatea o formează damele. Domnul prezident A. Bârseanu deschide ședința și dă cuvântul domnului protopresbiter *Dr. Ioan Lupăș*, care vorbește mult și frumos despre Gheorghe Barițiu, scoțând la iveală multe momente nouă și necunoscute din viața acestui mare înaintaș. Sperăm că interesanta conferință va fi publicată și făcută accesibilă pentru întreg publicul românesc. Domnul Lupăș a fost viu aclamat și felicitat.

Domnul prezident Bârseanu mulțumește conferențiarului pentru momentele plăcute pricinuite publicului, care i-a ascultat înțeleapta vorbă cu încordată atențiune, și închide ședința festivă la orele 5 și jumătate.

Sara la orele 8 s'a dat concertul reuniunii rom. de muzică din Sibiu, cu succes splendid.

Libertatea morală.

De *Vichentie Simiganoschi*.

Problema despre libertatea voinței omenești este baza eticei filosofice, a teologiei morale și a educației sănătoase. Dela soluția ei depinde croiala morală a vieții sociale, direcția educației și în continuitatea consecvențelor fericirea neamului omenească. Importanța sa fiind de o gravitate culturală, dela Plato înceace atât filosofii cât și teologii ocupându-se de dansa s'au dezvoltat două teorii diametral opuse, cari cu toată verosimilitatea espunerilor se răstoarnă prin debilitatea argumentelor puse la bază.

I. Determinismul susține, că voința omului toate manifestățiunile ei se hotărăște de cauze cunoscute și necunoscute. Prin urmare ea nu este liberă și determinată. După forța determinantă admisă determinismul se ramifică în:

- a) determinism fatalistic
- b) „ mecanic
- c) „ teologic
- d) „ metafizic
- e) „ psihologic

a) *Determinismul* fatalistic susține, că, ca toate în lume, așa și moșionile voinței noastre depind de o necesitate oarbă, numită *soarte* sau *fatalitate*.

b) *Materialismul* ținând pre om de o mașină pus în mișcare prin cauze externe, el profesează un determinism mecanic.

c) Apostolul Paul, păr. Augustin și reformatorul Calvin cred că toate faptele omului depind de o predestinație necondiționată a sfatului dzeesc.

d) Filosoful Baruh Spinoza zice: Tot ce se petrece în sufletul omenească, e produsul naturii dzeescă care cu stringența matematică și logică determină voința noastră. Leibniț deasemenea susține, că voința noastră determină prin motive interne puse de Dzeu.

e) *Locae* și *Herbart*, reprezentanții determinismului psihologic afirmă că voința nu răspunde mecanic la cauze externe, ci la viața internă spirituală.

Determinismul lor psihologic nu suspinde libertatea morală, ci punând toată hotărîrea omenească pe același caracterul înțeleșibil se apropie de adevăr.

II. Indeterminismul ține voința noastră de îndependentă și absolut liberă de ori-ce determinare.

Dacă consultăm însă psihologia empirică în diversele cazuri de manifestăție morală și ne dăm seama de toate circumstanțele, considerările, îndemnurile, mijlocul căror cad hotărîrile noastre, vom fi necesită să concedem oare care determinăție. Dându-ne pe altă parte sama de dispoziție și starea sufletească după comiterea unei fapte reproșabile, aflăm posibilitatea a altei hotărîri și simțim o remușcare care ne acuză iară la o faptă bună mulțumire, ceea ce denotă că știința despre autoritatea noastră și libertatea de determinare.

Prin faptul, că cu toată determinarea ne simțim autorii faptelor și singuri rezponzabili și cu toată rezponzabilitatea recunoscută ne simțim determinăți pe cauze externe, acest conflict nu se poate explica pe cale psihologică din evenimente interne, ci numai pe cale filosofică din legi fundamentale. Problema despre voința liberă nefiind de natură psihologică, ci metafizică, aparținând principiilor fundamentale ale sufletului, ia nu se poate rezolvă nici pe cale speculativă, nici pe cale teologică, ci numai pe cale metafizică, care reducând fenomenele date la legi fundamentale, din acest adânc scoate adevărul lămină.

Adeverința precisă și pozitivă că omul în caz a fost determinat sau n'a fost determinat de cauze externe, că omul are sau nu are voință liberă nu se poate aduce din materialul evenimentelor interne cari compun momentana stare sufletească, pentru că dacă luăm în privire voința firmă, o aflăm conștientă de principii, de ei motivată, iară dacă privim în vremelnice, fără principii, le aflăm ori motivate de cauzele cele mai ridicole, ori despre cari nu știm decât sama.

De aceea nu vom privi pre om ca individ arbitrar se manifestează în diversele cazuri, ci ca

presentant al speciei sale, cum el după legile eterne trebuie să se obiectiveze în diversele grade de viață sufletească.

Spre acest scop e de lipsă să cunoaștem legile permanente ale naturii omenești după firea sa psihofizică.

Omul constă din corp material fizic, organic constituit, după legile fizice supus uzurei și autofagiei și din suflet esențial, nematerial, spiritual supus legilor metafizice.

Nici unul, nici altul singur pentru sine, ci numai ambele constituiesc în intimitatea lor coesistentă, coacțiune, coingerență și în raport reciproc fac la oalăță pre om.

În puterea finalității naturale nimica nu există fără de un scop final și pozitiv, ci tot ce este și există, există și este pentru o anumită menire, ce o are numai dincât de împlinit și prin care se justifică existența fiecărei creaturi.

A doua lege corelată, adică adecvația naturală, ține, că ori ce creatură să fie dotată numai cu acele și numai cu atâtea capacități, cari și câte îi sunt de lipsă pentru realizarea scopului său final.

Aplicând aceste două legi permanente la ambele constitutive și la om ca totalitate rezultă că corpul, sufletul și omul ca ființă psihofizică au speciale și pozitive menirii, pentru cari sunt adecvat capacitate.

Corpul, care ni-se prezintă ca un mecanism complicat, servește sufletului de instrument la împlinirea scopului final al omului, iară sufletul e forța motoră, care pune fiecare element în acțiune și întreține concurentul vieții fizice, intelectuale și morale spre îndrumarea și continuarea perfecționării pentru finala perfecțiune, scopul final și ultim al omului pe pământ. Iară scopul ultim pentru care sufletul, particica din spiritul suprem, metafizic de dânsul nedespărțită, s'a coborât pe pământ și s'a găzduit în materia mărginită, diformă, este a o formă, a o nobilă a o aservi scopului sufletesc, de a se înălța și a stă în continuă legătură morală cu D-zeu, spiritul original și suprem.

În natura întregă aflăm legea, că tot ce este, stăruie din răspuțeri să existe în bună stare și să se conserve spre perpetuarea speciei. Aceasta stăruință constantă, pozitivă și vie e *energia sau voința* naturală, care stăpânește toară făptura cu putere absolută, căci toată grija animalului și a omului de rând este angajată de acest imperativ natural. Ca un procuror general al vieții fizice ea supune stăpânirii sale toate capacitățile făpturei aservindu-le scopului său fizic. Animalul ca și omul, și omul ca și animalul, când existența vine la încercare, devine bestie sângeroasă, pentru că legea inexorabilă a naturii animalice nu cunoaște hotarele decentei.

Corelat cu voința oarbă, supusă imperativului fizic aflăm intelectul, care în viața animalică fiind supus voinței pentru îngrijirea bunei stări fizice se acoperă congruent cu viața fizică. De aceea în puterea adecvației naturale animalul dispune numai de atâta intelect, cât îi este de lipsă pentru îngrijirea binelui său fizic. Tot ce întrece aceasta atribuție, trece peste puterile de pricepere a animalului. Aici unde înceată viața intelectuală a animalului, începe a omului. Peste acest hotar însuși animalul nu se poate rădica, și în jos sub dânsul omul nu are să se coboare, pentru că e dotat de creatoriu cu o potență superioară de intelect, numită *rațiune*, care are menirea să puie viața omului în raport armonic cu ideea binelui etic rezultantă din dotația sufletului său cu pricepere ca să înțeleagă ce este conform și neconform misiunii lui fi-

nale. Pecând intelectul animalic după numirea sa finală servește exclusiv voinței naturale spre binele fizic intelectul omenesc dotat cu potința superioară a rațiunii abstractive are menirea să stăpânească voința întru armonizarea binelui fizic cu cel etic.

Reasumând relevările despre deosebirea între animal și om rezultă, că animalul trăește numai în corp, omul în suflet, intelectul animalic e robul voinței suverane spre binele fizic, iară intelectul omenesc, dotat cu potența superioară a rațiunii e suveranul voinței supuse binelui etic.

Voința aceea forță oarbă înstituită de creatoriu ca procuror al bunei stări fizice, pentru a cărei exclusivă conservare e constant vie, trează și de strajă, stă sub o dublă motivație: I imperativul fizic al binelui organic, al cărui servă ea este și II condițiile externe, cari se reclamă de binele fizic. Prin urmare, ca supusă motivației, ea nu poate fi liberă ci e determinat prin datorința ei.

Omul însă dotat cu un suflet spiritual, ca ființă rațională capabilă a se înălța în sus până la ideea binelui etic, și pus mai pe sus de capacitățile sale este liber să trăiască în corp supunându-se numai voinței ale instinctelor animalice și a grijilor zilnice sau trăind în spirit ideii etice a binelui suprem și idealelor culturale să și aserviască voința oarbă în scopul misiunii superioare.

(Va urmă.)

CRONICA.

Influența cinematografului. Dr. Mayer, medic militar în Viena, a arătat într'o conferință, influența stricăcioasă, ce o are cinematograful asupra copiilor. El arată, că dintr'un copil în etate de 5 ani sănătos înainte, după prea deasa cercetare a cinematografului, a devenit un băian bolnav de nervi, nu-i mai prieste mănecarea, întunecat, tăcut și din când în când și halucinează. Această interesantă comunicare a Dr.-lui Mayer ar trebui primită de către părinți cu cea mai mare căldură și să-și reție odraslele dela cercetarea cinematografului, care-i nefericesc.

Incunoștințare. Societatea „Petru Maior“ din Budapesta în ședința sa generală ordinară din 13 oct. st. n. s'a constituit în felul următor: Președinte: Vasile Stoica, student în litere. V.-președinte: Gheorghe Comșa, stud. în drepturi. Secretar: Emil Teposu, student în medicină. Notari: Ilie Cristea, student în litere. Andrei Crăciun, stud. în tehnică. Cassar: Petre Nicolescu, stud. acad. com. Controlor: Ion Alămorean, stud. în medicină. Bibliotecar: Virgil Biberea, student în drepturi. V.-bibliotecar: Ion Voicu, student în medicină. Econom: Matei Sofonea, student în medicină. Comisia de supraveghere: Dumitru Cosma, student în medicină. Iosif Radoslav, student în tehnică. Victor Vlad, student în tehnică. Comisia literară: Andrei Crăciun, student în tehnică. Ilie Cristea, student în litere. Flore Al-George, student în litere. Gheorghe Lazăr, student în medicină. Romul Molin, student în drepturi. Vasile Stoica, student în litere. Victor Vlad, student în tehnică. Budapesta, 15 octomvrie n. 1912. Vasile Stoica, președinte. Emil Teposu, secretar.

Convocare. Iubiții colegi cari au absolvat pedagogia română gr. or. din Arad, la anul 1882, sunt rugați a participa la convenirea colegială de 30 de ani, ce va avea loc în 3/16 noemvrie (sâmbătă) 1912, cu ocaziunea serbărilor centenare ale institutului pedagogic din Arad. Vașcău-Arad-Galșa la 13 oct. st. n.

1912. Iosif Moldovan Inv. Vasile Sala Inv. emerit. Iuliu Groșorean Inv. Toate ziarele române sunt rugate a reproduce aceasta convocare.

Aviz. *Mai multor Domni catiheți.* Venerabilul Consistor nu a publicat, pentru anul școlar 1912/13, lista manualelor de școală aprobate. Dar cărțile aprobate deja, toate sunt folosibile, Manualele mele de religione: »Istorie biblice«, »Istorie bisericești«, »Catehismul« și »Prelegeri metodice« se vind nemijlocit la Librăria diecezană din Arad, iar mijlocit prin toate librăriile. Cu toată stima: Nicolae Crișmariu.

Constituire. Societatea de lectură a secției pedagogice dela seminarul gr. ort. rom. din Arad s'a constituit in 26 sept. (9 oct.) 1912 sub conducerea P. C. S. Roman R. Ciorogariu in următorul chip:

Președinte: Dr. Avram Sădean prof. conducător; vicepreședinte: Sever R. Boșcaiu ped. c. IV; secretar: Ioan Serbu ped. c. III; cassar: Ioan Caza; notar: Gheorghe Moga ped. c. IV; vice-notar: Ioan Pavel ped. c. III; bibliotecar: Constantin Iliuța ped. c. IV; controlor: Ioan Petica ped. c. IV; arhivar; Iosif Oprin ped. c. III; comisia literară: Atanasie Roman, Eutim T. Serafolean ped. c. IV, Nicolae Cărmănuș, Petru Faur, ped. c. III, Aurel Contrea ped. c. II, Aurel Oarce ped. c. I; comisia revizoară: Constantin M. Nonu ped. c. IV, Maxim Radovan ped. c. III; comisia muzicală: Teodor Selegian ped. c. IV, Nicolae G. Avram ped. c. III, Ioan Lipovan ped. c. II și Aurel Ionuțaș ped. c. I. Arad, la 27 sept. (10 oct.) 1912. Sever R. Boșcaiu, v.-președinte. Ioan Serbu, secretar.

Concurse.

Pentru întregirea postului de preot de clasa II din Târgoviște, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile in „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. O sesie de 30 jugăre;
2. Un intravilan de $\frac{3}{4}$ jugăr și casă parohială cu 2 chilii și bucătărie;
3. Un pătrar de jugăr estravilan;
4. Birul și stolele legale;
5. Eventuala întregire dela stat a dotației preoțești.

Dările după sesie le poartă alesul.

Reflectanții, cari trebuie să aibă ecalificație de clasa a II-a, petițiile instruate in regulă, au să le aștearnă comitetului parohial in termenul concursual, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belence, Temes-megy) și intr'o duminică sau intr'o sârbătoare, să se prezenteze in capela din Târgoviște, spre a-și arată desteritatea in cântare și in tipic, eventual și in oratorie.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: Gherasim Sêrb protopresbiter.

—□—

1—3

Conform înaltei dispozițiuni consistoriale din 13/26 septembrie a. c. Nr. 5724/1912, prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea parohiei vacante de cl. I. (primă) din Toracul mare (Nagyárnok) protopresbiteratul B.-Comloș comitatul Torontal, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare in organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Una sesiune pământ arător de cl. I. constător din 30 jughere.

2. Birul preoțesc in bani gata 300 cor. adevă trei sute coroane solvind din cassa cultuală.

3. Stolele legale.

4. Eventuala întregire dela stat in sumă de 572 cor. 69 fil. beneficiată in trecut, pe care Iusă nu o poate asigura nici comitetul nici V. Consistor diecezan.

5. Alesul preot are să supoarte toate dările publice după întreg venitul beneficiat și să se îngrijască de locuință din al său.

6. Fiind parohia de clasa primă, dela recurenți se pretinde ecalificațiune de clasa primă conform concluzului Veneratului Sinod eparhial, adus sub Nr. 84 din 1910, adevă: recurenții trebuie să dovedească, că au absolvat 8 clase medii cu maturitate și că posed examenul de ecalificațiune cu calcul general distins.

7. Alesul preot e îndatorat a catehiză la școalele confesionale din loc fără altă remunerațiune, conform dispozițiunilor mai înalte.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Toracul mare, sunt a se trimite Prea On. Oficiu protopopesc gr. or. rom. in Nagykomlós (B.-Comloș) comitatul Torontal.

Recurenții vor avea a se prezentă, pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii in sfta biserica din loc spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută in Toracul mare la 15/28 iulie 1912.

Pavel Roșu
preș. com. par.

Iosif Secoșan
not. com. par.

In conțelegere cu: Mihai Păcățian protopresbiter.

—□—

1—3

In conformitate cu dispozițiunile din „Regulamentul pentru parohii“ pe această cale se escrie concurs pentru parohia de clasa I. vacantă din Nădlac cu termen de 30 zile dela prima publicare in organul de publicitate diecezan. Recursele ajustate legal și adresate comitetului parohial din Nădlac, sunt a se înaintă Preaon. Oficiu protopresbiterat din Arad. Alesul preot va beneficia de următoarele: 1. una sesiune parohială dinpreună cu imașul sesiunii, țambele pământuri arătoare și competență de pasc; 2. pentru rescumpărarea birului preoțesc anual 600 cor. ce se vor plăti din cassa bisericii in rate treilunare anticipative; 3. venitele stolare legali. Preotul ales se va îngrijii Insuși de locuință pentru sine, va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat; va implini toate funcțiunile ce cad in competența sa in și afară de biserica și se îndatorează a catehiză la toate școalele noastre confesionale gr. or. române din loc, precum și la cea de stat din comună, fără remunerație spețială dela comuna bisericească pentru aceasta. Dela reflectanți se pretinde ecalificațiune pentru parohii de clasa primă conform concluzului Veneratului sinod eparhial Nr. 84/910. Recurenții au a se conformă intru toate dispozițiunilor §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii“ prezentându-se in cutareva duminică ori sârbătoare in biserica din loc pentru a-și arată desteritatea in cele rituale și oratorie.

Dat in ședința comitetului parohial din Nădlac ținută la 23 sept. (6 oct.) 1912.

Nicolae Chicin
preot, preș. com. par.

Romulus Tăucean
not. com. par.

In conțelegere ca: Vasile Beleş protopop.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor din 3/16 august 1912 Nr. 4293/91, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare

în organul diecezan „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parohiei de clasa (I) primă devenită vacantă în Ianova (Temesjenő, protopresbiteratul Timișorii) prin moartea parohului Petru Petrovici pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune parohială indusă la cărțile funduare sub Nrul 271, dimpreună cu intravilanul și estravilanul aparținător.

2. Stolele legale.

3. Birul legal și anume: după o sesiune de pământ 60 litre după o jumătate ($\frac{1}{2}$) sesiune 30 litre, după ($\frac{1}{4}$) an. pătrar sesiune 15 litre, iar jelerii 8 litre în grâu curat.

4. Alte venite accidentale și eventuala întregire dela stat.

Alesul are să suporte toate sarcinile publice după întreg beneficiul său, are să se îngrijască însuși de locuință și să catehizeze fără altă remunerație la școlile profesionale din loc, iar în duminici și sărbători când e de rând cu slujba să predice și vestească cuvântul lui Dumnezeu în sfta biserică.

Parohia fiind de clasa primă se recere ca recursese ajustate cu documentele recerute pentru parohii de clasa primă conform regulamentului din vigoare adresate comitetului parohial din Ianova să le substearnă Preaonoratului Oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. în Timișoara (Temesvár Gyárvaros). Reflectanții vor avea să se prezenteze pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a comitetului par. gr. ort. rom. din Ianova (Temesjenő) la 2/15 sept. 1912.

Dimitrie Pelici
preș. com. par.

Alexiu Putici
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Oprea* adm. protopresb.
—□— 2—3

În urma îndrumării P. S. Sale Domnului Episcop, prin aceasta se publică concurs pentru postul de paroh la noua parohie înființată de mine în Otlaca-Pusta-Megheș.

Beneficiul va fi: 25 jugh. pământ arător de clasa primă, de după care va avea să solvească toate dările anuale, locuință bună cu chiliile padimentate, stolele dela funcțiunile ce vor obveni birul după cum și-l va staveri în conțelegere cu credincioșii de acolo, 4—5 coroane de familie.

Parohia e de clasa II-a. Cei îndreptăți, să-și înainteze recursese în decurs de 3 săptămâni dela prima publicare la oficiul parohial ort. rom. din Otlaca (Otlaka) și să se prezinte în sfânta biserică spre a cântă, cuvântă, eventual ca preoți în funcție a servi la sfântă liturgie.

Otlaca 18 septembrie (1 oct.) 1912.

Ștefan Rusu
proprietar.
—□— 2—3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor de sub nrul 5787/1912. pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Șoimoș prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Sesiunea parohială, din care o parte este în pustă, iar cealaltă în

hotarul comunei. 2. Venitul dreptului urbarial după piatra și lemnele, ce compet sesiunii parohiale. 3. Birul și stolele legale.

Parohia este de clasa II-a.

Toate sarcinile publice după venitul parohial le va suportă viitorul preot. Ceice doresc se ocupe această parohie se-și trimită recursese ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Șoimoș (Solymosvár, p. u. Máriaradna), oficiului ppresbiteral din Mariaradna, iar dânsii să se prezinte în sfta biserică din Șoimoș, spre a se arăta poporului.

Din ședința dela 5/18 august, 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter.
—□— 2—3

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor cu datul 13/26 iunie, 1912, Nr. 3532/912, se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a din Bruznic (Marosborosznok) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin abdicarea preotului Iuliu P. Olariu, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul începând cu parohia este:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, cu dreptul de pășunat.

2. Un intravilan; cu grădină estravilană în pășunea comunei.

3. Birul legal.

4. Stolele legale.

5. Întregirea dela stat, conform stabilirii.

Dela locuință se va îngriji însuși preotul ales, carele va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va implini toate funcțiunile în parohie și va catehiză la școala profesională din loc, fără alta remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea recerută pentru clasa a II-a.

Recursese ajustate cu documentele prescise și adresate Comitetului parohial gr. ort. român din Bruznic, sunt a se trimite la P. On. oficiu protopresbiteral din Lipova (Lippa).

Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința comitetului parohial, ținută în Bruznic la 4/17 Iulie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual: *Fabriciu Manuilă.*
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă emeritul paroh Andrei Fizeșan în parohia de clasa primă din comuna Pesac (Pészák) protopresbiteratul B.-Comloș, comitatul Torontál, pe baza decisului Ven. Consistor aradan dtto 13/26 septembrie a. c. Nr. 5603/1912 se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) jumătate din una sesiune pământ arător constător din 30 jughere și grădinile aparținătoare; b) jumătate din birul și stola legală.

Alegându-l capelan va suportă în aceiaș proporțiune toate dările publice...

vând a se îngriji din al său și pentru locuință. Tot asemenea se îndatorează a catehiza la școlile confesionale și de stat din loc fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din Pesac, sunt a se trimite Prea On. Oficiu protopopesc gr.-or. rom. în Nagykomlós (B.-Comloș) comitatul Torontál.

Dela reflectanți să recere ecalificațiune de clasa I. (primă) conform concluzului 84. a Sinodului eparhial din 1910 cu examen de maturitate.

Recurenții vor avea a se prezenta — pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Pesac la 14/27 august 1912.

Pantelie Anghel,
preș. com. par.

Emanuil Bărbulescu,
not com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Păcățian,* protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător la școala noastră confesională ort. rom. din Chelmac (protopopiatul Lipovei) devenit vacant pri penzionarea învățătorului Teodor Popa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 coroane.
2. Cărtir corăspunzător cu două chilii, culină cămară, grajd pentru vite și cocină.
3. Aproape $\frac{3}{4}$ grădină de legumi spre folosință lângă casă.

4. Pentru scripturistică 10 cor.

5. Pentru conferință 28 cor. dacă va participa.

6. Stole cantonale dela credincioși: înmormântare simplă 1 cor. cu mortul în biserică 2 cor. cu liturgie 3 cor. dela parastas 1 cor. dela feștanie 1 cor. dela maslu unde va fi poftit 1 cor.

7. Cvinvenalele le asigură comuna bisericască dela sine.

Acei recurenți cari vor produce atestat despre desteritatea de a conduce cor. bis. vor fi preferiți și vor avea remunerație anuală 100 cor.

Alegându-l învățător va avea să provadă cantoratul în strana dreaptă, să instrueze școlarii în cântările bisericști, să-i conducă la sfta biserică — fără altă remunerație.

Pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ va îngriji comuna bis. iar de curățirea și încălzirea locuinței inv. se va îngriji alesul.

Reflectanții au să-și aștearnă în termen legal recoursele lor ajustate cu documentele prescrise adresate comitetului parohial, la Prea On. Oficiu protopresbiteral al Lipovei (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută în Chelmac la 20 septembrie (3 oct.) 1912.

Ignatie Visoiu,
preș. com. par.

Teodor Popa,
not com. par.

În conțelegere cu protocolul tractual: *Fabriciu Manuilă,* inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare, respective de învățător, la școala conf. gr. or. rom. din

Răchita, protopopiatul Belințului, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 730 cor.;

2. Dela 150 nre case câte $12\frac{1}{2}$ kgr. (1875 kgr.)

cucuruz în boambe, prețuit cu 225 cor. 30 fil.;

3. Un jugăr pământ arător, prețuit în 45 cor., după care aleasa, respective alesul plătește dările;

4. Locuință în natură, cu supraedificate și intravilan lângă ea;

5. Pentru conferințe 20 cor., dacă participă;

6. Pentru scripturistică 10 cor.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Aleasa, respective alesul, fără altă remunerație trebuie să conducă pe școlari la s. biserică și să-i instrueze pe cei cari li să vin cântările bisericști.

Petițiile, instruate în regulă, au să le adreseze comitetului parohial, prin oficiul protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes-megye).

Reflectantele, respective reflectanți, căci în lipsa de reflectante surt admisi și concurenți de parte bărbătească, în terminul concursual, într'o duminică sau într'o sârbătoare, trebuie să se prezinte în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, respective reflectanții și în tipic.

Întru cât reflectantele, respective reflectanții, sunt aplicați mai de mult timp, trebuie să producă și atestat de serviciu și conduită dela protopopul concernent.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoarese vacant din Peșteș, în urma penzionării fostului inv. Ștefan Tulvau, cu termen de 30 de zile se publică concurs în „Biserica și Școala“.

Emolumente:

1. În bani gata 600 cor. repartiați pe popor.

2. Dela comuna politică pentru școala de repetiție 120 cor.

3. 8 metri de lemne pentru învățător, aduse în curtea școlai, a 5 cor. de tot: 40 cor., pentru sala de învățământ asemenea 8 metri.

4. Stolele cantonale: mormântare mare 1 cor. mică: 40 fil., cununie 40 fil., liturgie privată 40 fil., cam 40 cor. anual, în schimbul acestora, dar și pentru caracterul învățătorului confesional, alesul este obligat a conduce și cantoratul, fără altă remunerație.

5. Cărtir liber cu 2 chilii, culină, cămară cu grădină de legumi, precum și supraedificatele de lipsă, poială și coteț pentru porci.

6. Intregirea dela stat 204 cor. deja votată.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și trimită cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Peșteș, Prea On. oficiu protopopesc în Mtelegd, având dânsii, sub durata concursului a se prezenta, cu știrea protopopului, în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Peșteș, spre a se face cunoscut poporului, prin cântare și desteritatea în tipic.

Comitetul parohial.

Gavril Iacob preot, preș. com. par.

Ștefan Tulvau not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu,* protopresbiter inspector școlar.

—□— 3—3